

Kartlegging av naturtyper på Lagåsen / Munkebakken, Bærum kommune

Terje Blindheim

BioFokus-notat 2014-35

BIO
FOKUS

Ekstrakt

Biofokus har på oppdrag for Bærum kommune kartlagt og kvalitetssikret naturtyper på Lagåsen og Munkebakken nordøst på Fornebu, Bærum kommune. Det er blitt utført feltarbeid i juli og september. En tidligere naturtypelokalitet som ble kartlagt for snart 20 år siden har hatt spesiell fokus med tanke på å kvalitetssikre grensene til denne. Lokaliteten er nå delt opp i 3 lokaliteter da mye av øvrige kvaliteter ikke lenger er til stede. I tillegg er en lokalitet nykartlagt nord i undersøkelsesområdet og lokaliteten som omfatter strandområdene ved Munkebakken har fått oppdatert informasjon og noe endrete grenser.

Nøkkelord

Akershus
Bærum
Munkebakken
Lagåsen
Naturtyper
Regulering
Kalkskog
Åpen kalkmark

Omslag

Kalkfuruskog på Munkebakken
Foto: Terje Blindheim

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-379-8

BioFokus-notat 2014-35

Tittel

Kartlegging av naturtyper på Lagåsen /
Munkebakken, Bærum kommune

Forfattere

Terje Blindheim

Dato

15. oktober 2014

Antall sider

15 sider

Refereres som

Blindheim, T. 2014. Kartlegging av naturtyper på
Lagåsen / Munkebakken, Bærum kommune.
BioFokus-notat 2014-35. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder
dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Bærum kommune

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Oppdraget er en del av Bærum kommune sitt reguleringsarbeid for områdene rundt Lagåsen på Fornebu. Et større naturtypeområde som ble kartlagt i 1995-1996 ligger per 2014 i Naturbase. Det har vært fokus på å få kvalitetssikret dette da mye av området er bygd ned og påvirket på annen måte i løpet av de siste 15 årene. De strandnære områdene på Munkebakken ble kartlagt i 2012 i forbindelse med kartlegging av åpen kalkmark (Abel et al. 2013) på oppdrag for Fylkesmannen i Oslo og Akershus og kun mindre justeringer ble foretatt i år. En konkret forespørsel om avklaring av biologiske verdier knyttet til en eiendom på Lagåsen (Fridtjof Nansen vei 16D) og kartleggers kjennskap til en antatt kalklindeskog nordøst for denne eiendommen gjorde at undersøkelsesområdet ble noe utvidet, se figur 1.

Metode

Området ble befart den 16. juli. og 23. september 2014 for registrerbare naturtyper etter DN-håndbok 13, 2. utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og nye faktaark for naturtyper (2014). Fremmedarter og rødlistearter ble spesielt ettersøkt ved befaringen. Artskart (Artsdatbanken og GBIF-Norge 2014) og andre tilgjengelige kilder ble sjekket for eventuelle tidligere funn av arter og naturtyper innenfor planområdet. Artsfunn fra befaringen er tilgjengeliggjort for Artskart gjennom BioFokus ArtsfunnBase (BAB).

Bakgrunn for eksisterende naturtypeavgrensning er i henhold til to tidligere rapporter fra Fornebu (Bendiksen 1994, Røseng 1996).

Resultater

Tabell 1 presenterer hoveddata fra de registrerte naturtypelokalitetene i undersøkelsen og **figur 1** viser den geografiske fordelingen av disse, samt undersøkelsesområdet og den tidligere avgrensede naturtypen. Beskrivelsen av den enkelte naturtypelokalitet finnes i **vedlegg 1**. Eksisterende naturtypelokalitet hadde et areal på 61 dekar, mens de fire polygonene som nå har erstattet denne avgrensningen har et samlet areal på 21,3 dekar. Reduksjonen i naturtypeareal er dermed på 65 %. Reduksjonen skyldes i hovedsak nedbygging og fragmentering av arealer, men noe areal som ikke er nedbygd har også blitt vurdert annerledes enn ved tidligere kartlegging. Dette gjelder stort sett mindre bearbejdede og tilgrodde arealer som ikke har spesielle naturkvaliteter per i dag. Verdien på lokalitet 792 og 793 er satt lavere enn tidligere verdivurdering. Dette har sammenheng med at de er blitt mindre og mer påvirket.

Tabell 1. Oversikt over registrerte naturtypelokaliteter innenfor

Nr	Navn	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
22	Munkebakken	Kalkbarskog/kalkedelløvskog	A	4,8
685	Munkebakken Ø	Åpen kalkmark	A	5
792	Munkebakken NØ	Kalkbarskog	B	7,4
793	Polhøgda NØ	Kalkbarskog	B	4,1
794	Lagåsen Ø	Kalkedelløvskog	B	7,1

Figur 1. Kartet viser den geografiske fordelingen av de registrerte naturtypelokalitetene. Gjennomsiktig gult område viser den eksisterende naturtypelokaliteten, mens blå stiple linje angir undersøkelsesområdet. Nummerering i henhold til tabell 1 og faktaarkene for hver enkelt naturtypelokalitet.

Andre viktige forekomster

Ut over de registrerte naturtypelokalitetene ble det observert at stedvis finnes artsrik engflora på kalkmark flere steder innenfor undersøkelsesområdet. Dette er arealer som i all hovedsak holdes som plen i dag, men som i stor grad har

beholdt en god del av sitt opprinnelige plantemangfold, eller at disse artene har blitt spredt inn over tid. De aktuelle områdene gjelder:

- de bratte gressbakkene på begge sider av gårdsveien inn til Munkebakken
- den plenklippede brattskråningen ned mot lokalitet 686
- plenarealer langs ny vei sør på Polhøgda, samt arealer på sørsiden av veien ned mot Munkebakken eiendommen, se **figur 2**.

På alle disse stedene finnes urterik vegetasjon som mange arter, særlig insekter, er avhengige av. For lang tid tilbake var store deler av landskapet på Fornebu preget av denne typen vegetasjon, som bl. a. finnes innenfor lokalitet 685. Det vil være svært gunstig for biologisk mangfold om disse arealene ikke klippes som plen før etter midten av juli. Det er viktig at plantematerialet som slås i midten av juli fjernes etter slått for å unngå at enga tilføres gjødsel. Det er også ugunstig med for mye skygge så noen av trærne sør på Polhøgda kan med fordel ryddes vekk. Langs veien på Polhøgda har de fremmede artene russekål og kanadagullris etablert seg og vil spre seg raskt i området om de ikke lukes vekk. Dette er svært aggressive arter som på sikt vil overta for den stedegne vegetasjonen. Russekål må slås før 1. juni for å hindre spredning, mens kanadagullris blomstrer seint og kan slås noe senere sammen med øvrig slått.

Plenarealene er ikke godt undersøkt da de var kortklippede og vanskelige å registrere. En kartlegging medio juni et år vegetasjonen får slippe opp vil kunne bedre grunnlaget for å si hvilke arealer som er særlig viktige med tanke på rik engflora.

Figur 2. Bildet viser Polhøgda sett fra sør. I forgrunnen en grunn knaus som ikke lar seg slå og som omgis av plen. Her vokser bl. a. gulmaure, hjorterot og fagerknoppurt. På bildet sees også mange av de samme artene langs veien som går gjennom hagen.

Skjøtsel av skog

Sør i lokalitet 794 har all hassel i kalklindeskogen blitt hogd ned i løpet av de siste to årene. All hassel er fliset opp på stedet og et ca. 20 cm tykt lag med flis dekker ca. 100 m² av lokaliteten. Fjerning av hassel er i seg selv ikke å anbefale i kalkskoger i Indre Oslofjord. Det er et viktig treslag for en rekke arter av jordboende sopp og insekter og hører naturlig til i disse skogene. Oppflising er i seg selv ikke noe problem, men det er svært uheldig å deponere flisen i biotopen da naturlig vegetasjon blir ødelagt og området tilføres store mengder næring som på sikt endrer vegetasjonen. Det gir også økt avrenning av næringsstoffer til nedenforliggende arealer. Det opprettes kort sagt en kompostbiotop med helt andre kvaliteter enn det som skapes når et tre dør naturlig. Denne typen kompostering er nå blitt et stort økologisk problem da det gjøres i stor målestokk over hele landet. Ofte erstattes artsrike veikanter, banekanter, skogkanter m.m., som har viktige forekomster av blomsterplanter, med nitrofile arter eller småkratt. Dette har blitt billigmåten å fjerne vegetasjon på, men vil på sikt gi økt vekst av de trærne man ønske å få vekk. Flisen bør heller deponeres til bruk for kompost eller for bruk i biobrenselanlegg. Da gjør den nytte for seg på flere måter!

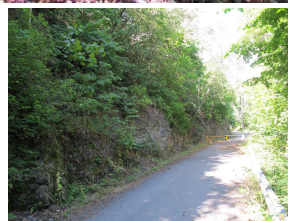
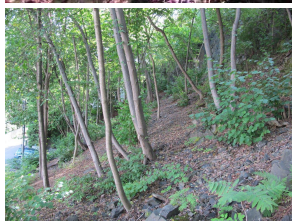
Referanser

- Abel, K., Thylén, A., Blindheim, T., et al. 2013. Kartlegging av dragehode og åpen kalkmark i Oslo og Akershus 2012. BioFokus-rapport 2013-8.
<http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2013-8.pdf>
- Bendiksen, E. 1994. Botaniske undersøkelser på Fornebu. Vurdering av naturområder i forbindelse med endret arealbruk.
- Røseng, O. 1996. Botanisk inventering av Fornebuhalvøya 1993-95.

Vedlegg 1

Nedenfor er finnes de 5 naturtypebeskrivelsene sortert på lokalitetsnummer.

Lagåsen NØ Foto: Terje Blindheim, BioFokus Nordlig del nedenfor veien med innslag av gamle og hule lindetrær.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkedellauvskog

Utforming: Kalklindeskog

Mosaikk:

Feltsjekk: ☐ 23.09.2014 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er senest befart av BioFokus sommer og høst 2014 i forbindelse med pågående reguleringssaker på deler av Lagåsen. Lokaliteten utgjør en bratt østvendt skråning på begge sider av Dicks vei og er ikke tidligere kartlagt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordøstre del av Fornebu hvor det er rike kalkførende bergarter som stedvis gir opphav til rik vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres i sin helhet av kalkedelløvskog med delnaturtypen kalklindeskog som er rødlistet som sårbar. Lind og hassel utgjør det alt venentligste av tresjiktet og feltsjiktet er generelt lite utviklet. I sør er skogen forholdsvis jevn gammel med mest unge trær, mens den i nord inneholder større variasjon og enkelte meget gamle og hule lindetrær, samt noe død ved av lind og hassel. I sør er marka preget

av noe grovere stein, mens den i nord er mer skifrig. Langs veien er det mye berghamre med lindetrær som klorer seg fast på knausene. Vegetasjonen av planter er jevnt over lite utviklet, men noe ormetelg, liljekonvall og hengeaks finnes i mer lysåpne partier.

Artsmangfold: Ingen rødlistede eller sjeldne arter er kartlagt på lokaliteten, men potensialet for slike antas og være middels til høyt for denne lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er for lang tid tilbake del av et større skog- og kulturlandskap på Fornebu. I dag utgjør området en restbiotop med skog som er påvirket av kanteffekter fra omkringliggende ingrep som bygging av hus og veibygging. Det avgrensede området er vurdert å utgjøre de minst påvirkede restområdene, mens mer påvirkede arealer ikke er inkludert i lokaliteten. I den søndre delen av området har hassel blitt skåret ned nylig og trærne har blitt fliset opp på stedet og etterlatt seg et større område med tykt flislag i biotopen. Den helt nordligste delen av lokaliteten består av yngre skog.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er kartlagt på lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av et raskt synkende antall restområder med kalkskog på Fornebu/Snarøya. Området bør sees i sammenheng med andre lignende lokaliteter i regionen.

Verdivurdering: Biotopen utgjør en sårbar naturtype som det kunn finnes mindre rester av i Indre Oslofjord. Området skårer høyt på størrelse, forventet arts mangfold og delvis habitatkvalitet. Hogsten i sør og deponeringen av flis i lokaliteten trekker ned verdien for parameteren påvirkning. Samlet sett vurderes likevel lokaliteten å være svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det bør være mulig å fjerne flisen som er lagt igjen i lokaliteten. Om ikke dette gjøres så vil jordsmonnet endres over tid og det vil komme inn arter som naturlig ikke hører hjemme her. Lokalitetens kvaliteter er ellers ikke avhengig av skjøtels for å ivaretas.

Litteratur

Blindheim, T. 2014. Kartlegging av naturtyper på Lagåsen / Munkebakken, Bærum kommune. BioFokus-notat 2014-35.

Polhøgda NØ Foto: Terje Blindheim, BioFokus

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkbarskog
Utforming: Urterik kalkfuruskog
Mosaikk:
Feltsjekk: ☐ 16.07.2014 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er senest befart av BioFokus sommer og høst 2014 i forbindelse med pågående reguleringssaker på deler av Lagåsen. En tidligere større avgrensning rundt Munkebakken og Lagåsen er i 2014 erstattet av flere mindre lokaliteter grunnet forringelse av naturkvalitetene.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordøstre del av Fornebu hvor det er rike kalkførende bergarter som stedvis gir opphav til rik vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er forholdsvis homogen med kalkbarskog over det hele med delnaturtype urterik kalkfuruskog. De østlige delene hvor det heller mot øst, i en til dels svært bratt skråning i nord, har noe mer urerik vegetasjon og også stedvis noe innslag av gran. Jevnt over er imidlertid feltsjiktet med karplanter dårlig utviklet. Skogen er

gjennomgående tosjiktet med et øvre sjikt av forholdsvis grov furuskog med diamterer på maks 60 cm og noe gran og et busksjikt av for det meste hassel, men også noe lønn og lind. Feltsiktet er sparsomt utviklet, men med et ujevnt dekke av liljekonvall og skogsvever som de mest typiske artene. Området er helt klart ikke av de mest urterike utgavene som finnes i regionen. Skogen er nesten helt uten død ved og virkelig gamle trær. Enkelte av hasselkrattene begynner imidlertid å få noe dødved og enkelte grove skudd.

Artsmangfold: Til tross for undersøkelser både sommer og høst 2014 ble ikke rødlistede arter påtruffet. Potensialet for at en frodig kalkfuruskog som denne skal inneholde sjeldne og truede arter vurderes imidlertid som høyt, særlig med tanke på jordboende sopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er for lang tid tilbake del av et større skog- og kulturlandskap på Fornebu. I dag utgjør området en restbiotop med skog som er påvirket av kanteffekter fra omkringliggende ingrep som bygging av hus og parkifisering. Det avgrensede området er vurdert å utgjøre de minst påvirkede restområdene, mens mer påvirkede arealer ikke er inkludert i lokaliteten. Den nordre bratte og østvendte lia er inkludert i lokaliteten selv om kvalitetene her er noe forringet etter hogst av hvertfall hassel og trolig også noe furu senere år.

Fremmede arter: Ulike typer mispler, gullregn og asal er trolig spredt fra omkringliggende hager og hører ikke naturlig til i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av et raskt synkende antall restområder med kalkskog på Fornebu/Snarøya. Området bør sees i sammenheng med andre lignende lokaliteter i regionen.

Verdivurdering: Urterik kalkfuruskog er rødlistet som nær truet. Den avgrensede lokaliteten utgjør en større restforekomst som fremstår rimelig intakt selv om de nordre delene er noe mer påvirket. Det er ikke blitt påvist truede arter men potensialet for slike vurderes som minst middels høyt. Samlet vurderes derfor lokaliteten som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ingen spesielle skjøtselstiltak er nødvendig for å ivareta de registrerte kvalitetene, men fjerning av fremmede arter anses som positivt selv om de per i dag ikke utgjør noen stor trussel for kalkskogskvalitetene i området.

Litteratur

Bendiksen, E. 1994. Botaniske undersøkelser på Fornebu. Vurdering av naturområder i forbindelse med endret arealbruk. NINA.

Blindheim, T. 2014. Kartlegging av naturtyper på Lagåsen / Munkebakken, Bærum kommune. BioFokus-notat 2014-35.

Munkebakken Ø Foto: Terje Blindheim, BioFokus Øvre del av lokaliteten.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkbarskog
Utforming: Urterik kalkfuruskog
Mosaikk:
Feltsjekk: ☐ 23.09.2014 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er senest befart av BioFokus sommer og høst 2014 i forbindelse med pågående reguleringssaker på deler av Lagåsen. En tidligere større avgrensning rundt Munkebakken og Lagåsen er i 2014 erstattet av flere mindre lokaliteter grunnet forringelse av naturkvalitetene. Lokaliteten er delt i to deler av et smalt område som ikke har spesielle naturkvaliteter. Arealer i nord har innslag av samme skogtype, men denne er glissen og tynnet ut i senere år og er derfor ikke inkludert i lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordøstre del av Fornebu hvor det er rike kalkførende bergarter som stedvis gir opphav til rik vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er forholdsvis homogen med kalkbarskog over det hele med delnaturtype urterik kalkfuruskog. De østlige delene hvor det heller

ned mot sjøen har større variasjon med mer innslag av hassel og litt mer urterik vegetasjon. Lokaliteten går gradvis over i tilstøtende lokalitet med åpen kalkmark. Skogen er gjennomgående tosiktig med et øvre sjikt av forholdsvis grov furuskog og et busksjikt av hassel, spisslønn, rogn, ask og gran. Feltsiktet er sparsomt utviklet, men med et ujevnt dekke av liljekonvall, blåveis, fingerstarr, dvergmispel og skogsvever som de mest typiske artene. Området er helt klart ikke av de mest urterike utgavene som finnes i regionen. Skogen er nesten helt uten død ved og virkelig gamle trær. Enkelte av hasselkrattene i øst begynner imidlertid å få noe dødved og enkelte grove skudd.

Artsmangfold: Til tross for undersøkelser både sommer og høst 2014 ble ikke rødlistede arter påtruffet. Potensialet for at en frodig kalkfuruskog som denne skal inneholde sjeldne og truede arter vurderes imidlertid som høyt, særlig med tanke på jordboende sopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er for lang tid tilbake del av et større skog- og kulturlandskap på Fornebu. I dag utgjør området en restbiotop med skog som er påvirket av kanteffekter fra omkringliggende ingrep som bygging av hus og parkifisering. Det avgrensede området er vurdert å utgjøre de minst påvirkede restområdene, mens mer påvirkede arealer ikke er inkludert i lokaliteten.

Fremmede arter: Det er lite fremmede arter innenfor grensene, men enkelte mispler finnes.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av et raskt synkende antall restområder med kalkskog på Fornebu/Snarøya. Området bør sees i sammenheng med andre lignende lokaliteter i regionen.

Verdivurdering: Urterik kalkfuruskog er rødlistet som nær truet. Den avgrensede lokaliteten utgjør en større restforekomst som fremstår rimelig intakt selv om den er noe oppdelt. Det er ikke blitt påvist truede arter men potensialet for slike vurderes som minst middels høyt. Samlet vurderes derfor lokaliteten som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ingen spesielle tiltak er nødvendig. Ved eventuell bebyggelse nord for lokaliteten bør det legges vinn på å utnytte de nordre delene av tomte og spare så mye skognatur som mulig inn mot lokaliteten. Grove stokker av furu som hugges andre steder kan med fordel legges forsiktig inne i denne lokaliteten.

Litteratur

Bendiksen, E. 1994. Botaniske undersøkelser på Fornebu. Vurdering av naturområder i forbindelse med endret arealbruk. NINA.

Blindheim, T. 2014. Kartlegging av naturtyper på Lagåsen / Munkebakken, Bærum kommune. BioFokus-notat 2014-35.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Åpen kalkmark

Utforming: Åpent grunnlendt kalkmark

Mosaikk: Totalt 3 naturtype(r) registrert: Åpen kalkmark D20 - Åpent grunnlendt kalkmark D2001 (50%), Åpen kalkmark D20 - Nakent berg D2002 (20%), Kalkskog F03 - Tørr kalkfuruskog F0301 (20%).

Feltsjekk: ☐ 16.07.2014 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus sommeren 2012 og senest befart i 2014 i forbindelse med reguleringsplanarbeider i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger strandnært i Indre Oslofjord. Området hører geologisk til Oslofeltet, og berggrunnen består av kalkrike kambrosiluriske sedimentbergarter. Jordsmonnet er grunnlendt, stedvis med bart fjell. Lokaliteten består i hovedsak av en lang bratt sør og sørøstvendt skrent som er forholdsvis variert med tanke på vegetasjonstyper.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en åpen kalkmark (D20), med en mosaikk av åpen grunnlendt mark og nakent berg, samt noe kalkskog. Vegetasjonstype er hovedsakelig tørr, meget baserik eng i lavlandet (G6), med innslag av bergknaus og bergflate av Oslofjordutforming (F3f), urterik kant av blodstorkenebb-utforming (F4a), kalkfuruskog og kantkratt (F5). Mye av lokaliteten har et rasmarkspreg, men er likevel valgt som åpen kalkmark da vegetasjonen er mye like denne og stedvis er engpreget mer markert.

Artsmangfold: Lokaliteten har en meget artsrik flora av varmekjære og kalkkrevende arter, med forekomst av bl.a. dvergmispel, flekkgrisøre, knollmjødur (NT), slåpetorn, rundbelg, blodstorkenebb, ormehode, hjorterot, markmalurt, stjernetistel (NT), engknoppurt, fagerknoppurt, krattalant, kantkonvall og rødflangre. Det finnes også en liten forekomst av dragehode (VU) på lokaliteten. Det er stort potensial for en rik og sjelden insektsfauna med arter knyttet til åpen, varm, solrik og urterik mark, stedvis åpen sand som bør være et interessant habitat for f. eks. bier. For andre artsgrupper som lav, moser og grasmarkssopp er det også stort potensial for forekomst av sjeldne og rødlistede arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hvertfall deler av lokaliteten har lenger tilbake vært del av et kulturlandskap, ekstensivt hevdet med beite / slått. Hevdintensiteten på de grunnlendte arealene var trolig svært lav, men hevdens bidro til å holde engene åpne. Den grunnlendte og tørkeutsatte marken gjør at gjengroingen, etter at hevdens har opphørt, går svært sakte. Det er likevel noe gjengroing med busker, furu og løvkratt på lokaliteten.

Fremmede arter: Fremmede arter fra hager m.m. er generelt ganske vanlig forekommende og i spredning på åpen kalkmark i Indre Oslofjord. På denne lokaliteten er det imidlertid ikke kartlagt fremmede arter noe som gjør den spesielt verdifull.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av hotspot-elementet knyttet til åpen, grunnlendt og kystnær kalkmark i Indre Oslofjord, med en rik og unik flora og fauna av varmekjære og kalkkrevende arter. Mange arter av karplanter, lav, moser, sopp og insekter er knyttet til dette elementet og regionen, og er avhengige av et tett nettverk av intakte forekomster av denne spesielle naturtypen. Dette forhold er tillagt vekt i verdisettingen.

Verdivurdering: Åpen kalkmark i Oslofeltet er et hotspot-miljø med stort potensial for forekomst av rødlistede arter, og naturtypen er vurdert som sårbar i Rødlista for naturtyper 2011. Lokaliteten

en svært godt utviklet kalktørreng/rasmark med liten grad av gjengroing og forekomst stort potensial for truede arter. I henhold til faktaark for åpen kalkmark gis lokaliteten høy verdi for areal og tilstand og middels verdi for rødlistearter. Samlet sett og vurdert for potensial for arter gis lokaliteten verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: For å motvirke gjengroing er det behov for en del rydding av løvkratt og ungskog. Naturlig hjemmehørende busker som slåpetorn, nyperose og geitved bør i større grad spares, samtidig som områdets preg av hovedsakelig åpen mark opprettholdes. Rydding bør gjentas med noen års mellomrom. Fremmede arter bør fjernes dersom slike er registrert. Skogpartiene på toppen av skåringinga bør holdes åpen. Alle store og gamle trær bør bevares ved rydding. Noen av arealene som dag holdes som plen bør om mulig skjottes som slåtteeng med første slått i midten til slutten av juli. Kollen lengst i vest har akutt behov for rydding. Kun furutrærne bør spares i dette området.

Artsliste for lokaliteten

Totalt 16 art(er) påvist: dvergmispel, flekkgrisøre, knollmjødurt (**NT**), slåpetorn, rundbelg, blodstorkenebb, ormehode, dragehode (**VU**), hjorterot, markmalurt, stjernetistel (**NT**), engknoppurt, fagerknoppurt, krattalant, kantkonvall, rødflangre.

Litteratur

Abel, K., Thylén, A., Blindheim, T. og Olsen, K.M. 2013. Kartlegging av dragehode og åpen kalkmark i Oslo og Akershus 2012.. BioFokus-rapport 2013-8. ISBN 978-82-8209-267-8.

Stiftelsen BioFokus. Oslo

Blindheim, T. 2014. Kartlegging av naturtyper på Lagåsen / Munkebakken, Bærum kommune. BioFokus-notat 2014-35.

Munkebakken Foto: Terje Blindheim, BioFokus / søndre del av lokaliteten er det et mindre område med nesten rein lindeskog.

Naturtyperegistreringer

Naturtype: Kalkbarskog

Utforming: Urterik kalkfuruskog

Mosaikk: Totalt 2 naturtype(r) registrert: Kalkbarskog F16 - Urterik kalkfuruskog F1601 (60%), Kalkedellauvskog F15 - Kalklindeskog F1501 (40%).

Feltsjekk: ☐ 23.09.2014 (siste)

Beskrivelse

Innledning: Lokaliteten er senest befart av BioFokus sommer og høst 2014 i forbindelse med pågående reguleringssaker på deler av Lagåsen. En tidligere større avgrensning rundt Munkebakken og Lagåsen er i 2014 erstattet av flere mindre lokaliteter grunnet forringelse av naturkvalitetene. Denne lokaliteten har beholdt eksisterende BN nummer. Avgrensningen inkluderer ikke en sentral del som består av en gammel danseplattning eller lignende. Arelaer mot sørøst er ikke inkludert i lokaliteten, men mindre delarealer her har også rimelig intakt edelløvskog, men som er svært ung.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordøstre del av Fornebu hvor det er rike kalkførende bergarter som stedvis gir opphav til rik vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk av kalkbarskog (60 %) og kalkedelløvsog, deltype kalklindeskog (40 %). Den største delen av lokaliteten består av furudominert skog med trær på opp mot 50 cm i diamter. Det er også en del lind på lokaliteten og i sørlig del dominerer lind helt, delvis med meget grove trær. Det er et tre/busksjikt av hassel, lønn, lind, ask og alm og lokaliteten fremstår som tosjiktet. Feltsjiktet er stort sett ganske svakt utviklet, men en del karplanter som liljekonvall, kantkonvall, kratthumbleblom, trollbær og markjordbær finnes spredt.

Artsmangfold: Kalkbarskoger og kalkedelløvsog i Indre Oslofjord er svært rike økosystemer og små rester kan inneholde viktige forekomster av sjeldne og truede arter. Den kritisk truede jordboende soppen flasset slørsopp er tidligere registrert i denne lokaliteten. Søk etter markboende sopp høsten 2014 ga ingen resultater.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er for lang tid tilbake del av et større skog- og kulturlandskap på Fornebu. I dag utgjør området en restbiotop med skog som er påvirket av kanteffekter fra omkringliggende ingrep som bygging av hus og parkifisering. Det avgrensede området er vurdert å utgjøre de minst påvirkede restområdene, mens mer påvirkede arealer ikke er inkludert i lokaliteten. Det er trolig hogd noe furu og grov lind da lokaliteten fremstår som noe krattpreget i partier.

Fremmede arter: Ulike typer mispler og hagtorn er trolig spredt fra omkringliggende hager og hører ikke naturlig til i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av et raskt synkende antall restområder med kalkskog på Fornebu/Snarøya. Området bør sees i sammenheng med andre lignende lokaliteter i regionen.

Verdivurdering: Den høye verdien er i første rekke knyttet til funnet av en kritisk truet arte, men kalklindeskog og urterik kalkfuruskog er i seg selv sjeldne naturtyper som er rødlistet som henholdsvis sårbar og nær truet. Området vurderes derfor samlet som svært viktig (A verdi) selv om det fremstår noe påvirket, er forholdsvis lite og har noe innslag av fremmede arter.

Skjøtsel og hensyn: Området kan i all hovedsak overlates til fri utvikling, men det tette krattet med hagtorn på toppen av kollen kan med fordel ryddes bort. Det som kuttes ned må fjernes fra lokaliteten.

Artsliste for lokaliteten

Totalt 3 art(er) påvist: murburkne, flasset slørsopp (**CR**), lys duftreddiksopp.

Litteratur

Bendiksen, E. 1994. Botaniske undersøkelser på Fornebu. Vurdering av naturområder i forbindelse med endret arealbruk. NINA.

Røsseng, O. 1996. Botanisk inventering av Fornebuhalvøya 1993-95.

Røsseng, O. 1996. Botanisk inventering av Fornebuhalvøya 1993-95.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>